

PREKROČENIE ZÁKONOM USTANOVENEJ LEHOTY Z OBJEKTÍVNYCH PRÍČIN A PRIEŤAHY V KONANÍ

Ak je nedodržanie poriadkovej zákonnej lehoty determinované objektívnou skutočnosťou (ako v posudzovanom prípade potrebou získania príslušných písomných podkladov z cudzieho štátu s následnou potrebou aj ich prekladu do slovenského jazyka), platí, že aj keď lehota (v posudzovanom prípade podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku) nebola zachovaná, nemožno mechanicky uzavrieť, že došlo k zásahu do základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 144/2024 z 20. marca 2024)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **K. M.** proti postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 5Ntc/17/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Ntc/17/2020.
2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že 16. novembra 2023 doručil krajskému súdu žiadosť o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa sťažovateľa krajský súd o jeho žiadosti o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody riadne nekonal v zákonnej lehote podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku, a tak dožiadaním doručeným krajskému súdu 29. januára 2024 zisťoval dôvody tejto nečinnosti.
3. Krajský súd sťažovateľovi listom z 2. februára 2024 písomne oznámil, že dôvodom nerozhodnutia o jeho žiadosti o prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zákonnej lehote 60 dní podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku bola realizácia dožiadania do Rakúskej republiky, kde sťažovateľ na podklade rozsudku Krajského súdu pre trestné veci Viedeň sp. zn. 163 Hv 23/20b z 20. mája 2020 vykonal časť uloženého trestu. Krajský súd zároveň uviedol, že tento postup je v súlade s ostatnou judikatúrou Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky, a to jeho uznesením sp. zn. 4Urtost/8/2023 z 8. novembra 2023, podľa ktorého *„je povinnosťou krajského súdu zabezpečiť správu - hodnotenie odsúdeného vo výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody v Rakúskej republike, keďže za účelom rozhodovania o podmienenečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, súd musí hodnotiť celé obdobie správania sa odsúdeného počas obmedzenia jeho osobnej slobody v zariadeniach na výkon väzby a na výkon trestu odňatia slobody.“*.

4. Sťažovateľ takýto postup krajského súdu považuje za rozpor s § 415 ods. 4 Trestného poriadku a za porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v dôsledku čoho požaduje finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur za každý deň nečinnosti až do rozhodnutia o svojej žiadosti.

5. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nemajetnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť k všetkým vykonávaným dôkazom.

8. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 38/04, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, alebo konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné jeho uzavretie spravidla očakávať (Libanský proti Českej republike či Králiček proti Českej republike), nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovел (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Teda zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie týchto práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 93/03,

II. ÚS 177/04, IV. ÚS 343/04, III. ÚS 233/06, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

9. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že krajský súd vo veci žiadosti sťažovateľa o podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia koná od 16. novembra 2023, pričom toto konanie je determinované aj povinnosťou zabezpečiť hodnotiacu správu o správaní sťažovateľa ako odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody na území cudzieho štátu, a to Rakúskej spolkovej republiky. Na tento účel krajský súd podnikol nevyhnutné právne kroky smerujúce k získaniu príslušnej hodnotiacej správy, pričom krajský súd tak konal aj v zmysle vecného naplnenia aktuálnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Nedodržanie zákonnej lehoty je teda determinované objektívnou skutočnosťou, a to potrebou získania príslušných písomných podkladov z cudzieho štátu s následnou potrebou aj ich odborného prekladu do slovenského jazyka. Preto aj keď lehota podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku nebola zachovaná, nemožno (mechanicky) uzavrieť, že došlo k zásahu do základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy; to neznamena, že k takému zásahu nemôže dôjsť v ďalšom priebehu konania.

10. V nadväznosti na sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré v okolnostiach veci je možné vnímať v sekundárnej rovine, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014, IV. ÚS 404/2023), čoho explicitným procesným vyjadrením je postup krajského súdu v intenciách judikatúry najvyššieho súdu (bod 3).

11. Nad rámec už uvedeného a nad rámec toho, že ústavná sťažnosť smeruje k ataku (tvrdeného) prieťahového postupu v konaní, ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažnosť možno zásadne prerokovať a rozhodnúť o nej až po tom, keď napadnuté konanie bolo právoplatne skončené. Je to tak z dôvodu, že sťažnosť musí v zásade smerovať proti poslednému rozhodnutiu o opravnom prostriedku, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii, a nemôže ho opomenúť. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Inými slovami, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

12. Vzhľadom na uvedené v posudzovanom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom konaní, v dôsledku čoho ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

13. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

14. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

15. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

16. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu pre jej zjavnú neopodstatnenosť nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V dôsledku tohto záveru ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku I tohto uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.